

Duai l'economia crescher ad in crescher?

La Nova societad helvetica dal Grischun sa fa quitads

■ **(gsc) Dapi dus onns fan atras l'economia e las finanzas la crisa la pli greva dapi otg decennis. Ils stadis ils pli sviluppads han finanzià lur expansiun cun emprests creschents. I s'enclegia che quai ha engrevgià il burdi dals daijets.** Ussa ston ins spargnar per segirar las valitas e cunzunt la principala da noss continent, il giuven euro. En Svizra avess la fin andetga da la Swissair 2001 stuì admonir noss «sabis» manaders ch'insatge na funcziunava betg pli en nossas structuradas finanzialas. Pir 2009, cun la crisa da l'UBS, han ins prendì serius il problem. Dentant è la banca creschida senza mesira, e la controlla ha desditg, sco ch'igl è gist sa mussà tar l'engion scurvert a Londra. Ussa na pon ins betg pli appellar a nossa generusadad da pajataglias; ins sto ir enavos «ad fontes», tar las funtaunas da la crisa. L'onni passà ha la chasa editura Rüegger (Cuira e Glaruna) publictà in cudeschet da 134 paginas cun in titel che pretendia: «Schluss mit dem Wachstumswahn. Plädoyer für eine Umkehr» (ISBN 978-3-7253-0965-8). Auturs èn ils dus schurnalists *Urs P. Gassche* e *Hanspeter Guggenbühl*. I suonda parts da la prefaziun en versiun rumantscha.

Midar la strategia

«3,5 milliardas umans en China, l'India e l'Africa vulan viver sco nus. Quai po mo daventar sche nossa economia sviluppada sa restrenscha. Dentant vul ins a tut pretsch ans surmanar d'ans schlargiar. Exponents da l'economia e da la politica fan tut il pussaivel per che nossa

economia creschia mintg'onni d'almain 2% (...). L'expansiun ch'ins pretendia na surventscha la paupradad ni tar nus, ni per ils pajais en svilup. Ella gida era pauc cunter la dischoccupaziun, na fa betg da basegn per financiar las rentas, agravescha la qualitat da vita en ils pajais bainstants e destruescha la natira. L'economia na po tuttavia betg crescher en la perpetnada sin in planet limità (...). Dal 2009 è la conjuntura dada ensemen. Lur èsi vegni cler che nossa expansiun na sa funda betg mo sin la sblundregiada da la natira, mabain era sin in indebitament che crescha ad in crescher. Dentant (...) mettan regenzas e fatschentas repetidamain patg sin l'expansiun; i consoleschan schend che tuts problems vegnian schliads sche l'economia creschia puspè. Regenzas e parlaments (...) socialiseschan ils privels e las perditas da las bancas, (...) stimuleschan la conjuntura cun regals fiscals e subvenziuns e fan puspè daijets da milliardas francs (...). Uschia vegni pli critic (...). Igl è nairas uras da midar strategia.» Hanspeter Guggenbühl referecha mardi, ils 25 d'october a las 18.00 a Cuira en la Scola professiunala superiura «ibw», Gürtelstr. 48, binari d. La Nova societad helvetica dal Grischun (NSH-GR) e ses supstant *Walter Schmid* (walteranton@orangemail.ch) envidan tuttas personas interessadas a quest referat. L'entrada (15 francs) è libra per commembras e commembers da la NSH-GR e da l'Uniun per promover l'«ibw». Il tema fitg actual vegn segir ad attrair blera gliued.